

Λύσεις στο Διαγώνισμα Μαθηματικών Γ'

Λυκείου 9-12-2023

ΘΕΜΑ Α

A1. Θεωρία

A2. Θεωρία

A3. α. Λ β. Λ

A4. α. Ψ

β. Αν θεωρήσουμε την συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} -1, & x < 0 \\ 1, & x > 0 \end{cases}$, παρατηρούμε ότι ενώ είναι ορισμένη και συνεχής στο $(-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$ και ισχύει $f'(x) = 0$ για κάθε $x \in (-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$ δεν είναι σταθερή στο $(-\infty, 0) \cup (0, +\infty)$

ΘΕΜΑ Β

$f, g : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$ με $f(x) = 2x^3 - 1$ και $g(x) = 9x^2 - 12x + 4$

B1. Για κάθε $x \in \mathbb{R}$ $(f - g)(x) = 2x^3 - 1 - 9x^2 + 12x - 4 = 2x^3 - 9x^2 + 12x - 5$,

Η $f - g$ είναι συνεχής στο \mathbb{R} και παραγωγίσιμη με

$$(f - g)'(x) = 6x^2 - 18x + 12 = 6(x^2 - 3x + 2)$$

$$(f - g)'(x) = 0 \Leftrightarrow 6(x^2 - 3x + 2) = 0 \Leftrightarrow x = 1 \text{ ή } x = 2$$

Το πρόσημο της παραγώγου και η μονοτονία της $f - g$ φαίνονται στον παρακάτω πίνακα

x	$-\infty$	1	2	$+\infty$	
$f'(x)$	+	0	-	0	+
f					

B2. $(f - g)((-\infty, 1]) \stackrel{f-g \text{ συνεχής}}{=} \underset{f-g \uparrow}{\left(\lim_{x \rightarrow -\infty} (f - g)(x), (f - g)(1) \right)} = (-\infty, 0]$

$$(f-g)((1,2)) \stackrel{f-g \text{ συνεχής}}{=} \stackrel{f-g \downarrow}{=} [(f-g)(2), \lim_{x \rightarrow 1} (f-g)(x)] = [-1, 0)$$

$$(f-g)([2, +\infty)) \stackrel{f-g \text{ συνεχής}}{=} \stackrel{f-g \uparrow}{=} [(f-g)(2), \lim_{x \rightarrow +\infty} (f-g)(x)] = [-1, +\infty)$$

$$\text{Σύνολο τιμών } f-g \quad (-\infty, 0] \cup [-1, 0] \cup [-1, +\infty) = \mathbb{R}$$

B3. $0 \in (f-g)((-\infty, 1]) = (-\infty, 0]$ και η $f-g$ είναι γνησίως μονότονη στο $(-\infty, 1]$ άρα

υπάρχει μοναδικό $x_1 \in (-\infty, 1]$ τέτοιο ώστε $(f-g)(x_1) = 0$ (ειδικότερα $x_1 = 1$)

$0 \notin (f-g)((1, 2]) = [-1, 0)$ άρα η $f-g$ δεν έχει ρίζα στο $(1, 2]$

$0 \in (f-g)([2, +\infty)) = [-1, +\infty)$ και η $f-g$ είναι γνησίως μονότονη στο $[2, +\infty)$ άρα

υπάρχει μοναδικό $x_2 \in [2, +\infty)$ τέτοιο ώστε $(f-g)(x_2) = 0$

Άρα, η εξίσωση $(f-g)(x) = 0$ έχει ακριβώς δύο πραγματικές ρίζες.

B4.

- $f-g$ συνεχής στο $[x_1, x_2] \subset \mathbb{R}$, ως πολυωνυμική
- $f-g$ παραγωγίσιμη στο (x_1, x_2) ως πολυωνυμική
- $(f-g)(x_1) = (f-g)(x_2) = 0$.

επομένως από το θεώρημα Rolle, υπάρχει ένας τουλάχιστον αριθμός $\zeta \in (x_1, x_2)$ τέτοιος, ώστε

$$(f-g)'(\zeta) = 0.$$

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Η f είναι συνεχής στο $(0, +\infty)$ ως παραγωγίσιμη, άρα η h είναι συνεχής στο $(0, +\infty)$, ως πηλίκο συνεχών. Επίσης, η h είναι παραγωγίσιμη στο $(0, +\infty)$ με

$$h'(x) = \left(\frac{f(x)}{x^2} \right)' = \frac{f'(x)x^2 - f(x)2x}{x^4} = \frac{x(f'(x)x - 2f(x))}{x^4} = \frac{x^2}{x^4} = \frac{1}{x^2} > 0 \text{ για κάθε}$$

$x > 0$. Άρα, η h είναι γνησίως αύξουσα στο $x \in (0, +\infty)$

$$\text{Γ2. Για κάθε } x > 0 \text{ έχουμε } xf'(x) - 2f(x) = x \Leftrightarrow \frac{x^2 f'(x) - 2xf(x)}{x^4} = \frac{x^2}{x^4} \Leftrightarrow \left(\frac{f(x)}{x^2} \right)' = \left(-\frac{1}{x} \right)'$$

$$\text{Άρα, } \frac{f(x)}{x^2} = -\frac{1}{x} + c, c \in \mathbb{R}. \text{ Για } x = 1 \text{ έχουμε } \frac{f(1)}{1^2} = -\frac{1}{1} + c \Leftrightarrow c = 1$$

$$\text{Επομένως, } \frac{f(x)}{x^2} = -\frac{1}{x} + 1 \Leftrightarrow f(x) = x^2 - x, \quad x > 0$$

Γ3. Η C_g διέρχεται από το σημείο $(1,0)$ άρα $g(1)=0$. Αφού, g παραγωγίσιμη στο \mathbb{R} ισχύει ότι g συνεχής στο \mathbb{R} . Άρα, $\lim_{x \rightarrow 1} g(x) = g(1) = 0$. Επίσης, $g'(x) = f(x) = x^2 - x$ για κάθε $x \in \mathbb{R}$.

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{g(x)}{\ln^2 x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{g'(x)}{2 \ln x \cdot \frac{1}{x}} \stackrel{DLH}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 - x}{2 \ln x \cdot \frac{1}{x}} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 - x^2}{2 \ln x} \stackrel{\left(\frac{0}{0}\right)}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{3x^2 - 2x}{2 \cdot \frac{1}{x}} = \frac{1}{2}.$$

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Για κάθε $x > 1$ έχουμε :

$$g'(x) = 2f(x)f'(x) - \frac{1}{x} = \frac{1}{x}(2xf(x)f'(x) - 1) = \frac{1}{x}\left(2 \cdot \frac{1}{2} - 1\right) = 0$$

οπότε η g είναι σταθερή.

Ισχύει $g(x) = c$, $c \in \mathbb{R}$ και $g(e) = f^2(e) - \ln e \Rightarrow c = 1 - 1 \Rightarrow c = 0$.

Άρα $g(x) = 0$, οπότε $f^2(x) = \ln x$, $x > 1$.

Επιπλέον η f είναι συνεχής ως παραγωγίσιμη και ισχύει ότι $f^2(x) = \ln x \neq 0$ για κάθε $x > 1$ οπότε διατηρεί σταθερό πρόσημο. Επιπλέον, $f(e) > 0$

Άρα, για κάθε $x > 1$ έχουμε $f(x) > 0$, οπότε $f(x) = \sqrt{\ln x}$, $x > 1$.

Δ2. Η f είναι παραγωγίσιμη με $f'(x) = \frac{1}{2x\sqrt{\ln x}} > 0$ για κάθε $x > 1$. Άρα, η f είναι γνησίως αύξουσα στο $(1, +\infty)$.

Δ3. Αρκεί να αποδείξουμε ότι για κάθε $x > 1$ ισχύει:

$$\frac{1}{x+1} < \ln(x+1) - \ln x < \frac{1}{x}$$

Θεωρούμε τη συνάρτηση $h(x) = \ln x$, $x > 1$ η οποία ικανοποιεί τις υποθέσεις του ΘΜΤ

σε κάθε διάστημα της μορφής $[x, x+1]$, $x > 1$.

Επομένως, υπάρχει $\xi \in (x, x+1)$ ώστε $h'(\xi) = \frac{h(x+1) - h(x)}{x+1 - x} = \ln(x+1) - \ln x$.

Ισχύει ότι $h'(\xi) = \frac{1}{\xi}$. Άρα, $x < \xi < x+1 \Rightarrow \frac{1}{x+1} < \frac{1}{\xi} < \frac{1}{x} \Rightarrow \frac{1}{x+1} < \ln(x+1) - \ln x < \frac{1}{x}$